

SLUTET...

Det är på våren år 60 e.Kr. Suetonius Paulinus, ståthållare över Britannien, står vid Menaisundet som skiljer Druidernas heliga ö Mona (nuvarande Anglesey), från fastlandet. Med sig har han två legioner, en flotta och hjälptrupper. På andra sidan står Druider, både kvinnliga och manliga, tillsammans med en oräknelig mängd krigare. Förbannelser blandade med åkallan av Gudarna haglar över de skräckslagna Romerska soldaterna. Den militära diciplinkänslan infinner sig dock och Romarna anfäller skoningslöst. Ön skövlas, Druider och kämpar ödas, de heliga lunderna huggs ned, segern är ett faktum. Detta var, ironiskt nog, Druidernas första, och sista, framträdande i stor skala, denna kår av kvinnor och män, höljda i ett historiskt dunkel.

Det finns många tolkningar av själva ordet "druid", troligtvis är det ett grekiskt ord "drus" som betyder ek. Den andra stavelsen "wid" har man spårat till indoeuropeiska språk, där det betecknar verbet "att veta". Man antar att ordet betyder "ekens kunskap", men andra tolkningar finns; "Eksiare" och även "stor och djup kunskap".

Druiderna rekryterades som barn, med tanke på studietiden, ca. 20 år, så är detta faktum inte alltför underligt. De var befriade från militärtjänst och hade andra förmåner. Kunskapen traderades muntligt, enorma textmassor förmedlades från lärare till elever. Tekniken var, att sjunga rytmisk, enkel, allittererad text. All lärdom var muntlig, troligen ansågs skrift inte vara tillräckligt helig för att användas i sakrala sammanhang. De använde dock text till offentliga skrifter. Druidernas största uppgifter var att vara förbindelseleden mellan Gudarna och människorna, att minnas religiös och kulturell lärdom, att utöva riter och att bisätta i tvister.

Caesar berättar, att druiderna också hade betydande kunskaper om astrologi och astronomi. Denna typ av prästerskap var ingalunda speciellt för kelterna. Liknande finns hos perserna, egyptierna och indierna. Druidens makt var mycket stor, ofta större än den lokale kungens. Detta prästerskap arbetade tvärs över alla stamgränser, de ansåg sig vara "Universums skapare", men de var inte helt allsmäktiga, det fanns två andra grupper inom prästerskapet. Genom 4 författare kan vi någorlunda återskapa Druidernas organisation; Caesar, Diodorus Siculus, Strabo och Pausanias. Enligt Strabo och Diodorus var prästerskapet uppdelat i 3 klasser:

Barder-sångare(Bardoi)	
Vates-Siare(Ouates)	Strabo
Druider-Präster	
Barder-sångare	
Druider-präster	Diodorus
Manteis-siare	

Barderna var poeterna, skrivarna, häcklarna och satirikerna. De var fruktade för sina vassa texter men också älskade för det samma. Under tidens lopp, kom de att förlora sin höga ställning och blev så småningom en lägre klass av underhållare och berättare. Det var endast i Wales som barden kvarhöll sin ställning och sitt anseende, där har poeterna ännu i dag, hög ställning. Siarna blev den klass som lyckades överleva både barder och druider, de var inte lika eftertraktat byte för romarna.

ÄMBETET

Organisationen verkar ha varit den samma över hela den keltiska världen, en strängt hierarkisk ordning. När en Ärkedruid dog fylldes hans plats av den som kom närmast i rang, eller, genom en röstning. Druiderna hade speciella sammankomster, dessa var hemliga för utomstående, om personen ifråga inte var kallad för att lösa en tvist eller dömas. En av de viktigaste delarna av ämbetet, var de religiösa handlingar som föregick en strid. De fyllde en stor uppgift med åkallan av gudarna, reciterande av trollformler och som rådgivare. Det hände att druider rusade emellan två arméer och hejdade striden medan de skrek och sjöng. Det berättas på Irland, om ett säreget rituellt beteende där druiderna hoppade på ett ben runt arméerna och med ett öga täckt. Detta för att försvaga motståndaren. Magin, var ett annat stort kapitel. En druid ansågs kunna framkalla eld, betvinga elementen, kasta berg, och magisk sömn. Det som förvånade romarna mest, var avsaknaden av stora fasta helgedomar och tempel. Idag vet vi att det fanns byggda tempel, t.ex. Pilson Pen i Dorset. Byggnaden är rektangulär och har en utmärkt plats för någon typ av påle, den här konstruktionen är ovanlig med tanke på att kelternas byggnader var runda.

Den vanliga helgedomen var en lund, vid en sjö eller vid stensättningar. Öar verkar ha varit speciellt heliga, T.ex. Mona, nuvarande Anglesey, Isle of Man är en annan ö förknippad med druidkult. På Irland möttes man vid Uisnech (Mórdhaíl Uisnigh, dvs Irlands navel), hos Galaterna samlades man vid Drunemeton. Ordet "nemeton" dyker upp hos de flesta kelter, med samma betydelse, nämligen "helig plats".

TROSFÖRESTÄLLNINGAR

De keltiska krigarna var vida beryktade för sitt totala dödsförakt, detta är förståeligt då en av de främsta doktrinerna i druidernas lära var reinkarnationstanken och kulten av de döda. Den döde återföddes, antingen som djur eller människa. Den andra världen och kelternas egen, var sammanvävd, Gudarna fanns mitt ibland dem, hjältarna var ofta gudarnas barn. Man var inte rädd att dö, en kung kunde offra sig själv, människor offerades för att blidka gudarna eller för att tacka de samma. För Romarna var människooffret ett tecken på barbari, brottslingar, krigsfångar t.o.m oskyldiga kunde offeras, t.ex. vid ett viktigt husbygge. Ett människooffer har alltid ansetts vara viktigt när stora helgedomar uppförts. Många av de stora högtiderna var till minne av de döda. Det finns många iakttagelser av de 4 romerska författarna, om kulten kring de döda och hur man gick till väga;

Irländarna verkar ha varit speciellt blodtörstiga, de drack blod och tvättade sig i det. De drack även blodet från sina släktingar och Diodorus Siculus uppger att de skall även ha ätit kött från sina fiender. Vi får inte glömma att kelterna var huvudjägare, deras tempel var ofta prydda med skallar efter dödade fiender, i huvudet fanns nämligen själen. Hur en druidcermoni gick till vet vi inte exakt. Den ende som beskrivit en sådan är Plinius som berättar om en ceremoni där man offerar 2 tjurar, där moment som mistelskörd och votivoffer också ingick. Tyvärr berättade han aldrig om syftet med ritualen. Strabo berättar om en ritual där offret dödades med pilar, denna passus är lite egendomligt då kelterna inte använde båge, vare sig i jakt eller strid. På det stora Gundestrupskärlet, finns en offerscen där en man dränks i ett stort fat. Detta utsökta keltiska arbete hittades i en mosse i Himmerland, norra Jylland 1891. Votivoffer var mycket vanligt, det verkar som om all guldproduktion var uteslutande offergåvor som sedan sänktes sjöar eller vattendrag.

KALENDER OCH ALFABET

Tiden, räknades i nätter och efter detta system räknades också månader och år, varje månad innehöll 29 1/2 dag. Den kalender som kallas Coligny-kalendern, är skriven på keltiska(Galliska), och man tror att den är nedtecknad av galliska druiderna. Det finns forskare som hävdar att den är ett mycket senare dokument och som grund till tvivlet på dess äkthet, hävdar man att det räknesystem som kalendern använder, inte fanns innan Claudius invaderade Britannien 43 e.Kr. Trots detta är kalendern ett fascinerande dokument. Idag finns endast delar av den bevarade, man har hittat ca. hundra bitar av den. Den markerar lycko och olycksdagar, mån-månaderna (även halva månader), och använder sig av romerska siffror.

Det alfabet som druiderna använde kallas "Ogham", namnet kommer ur den keltiske guden Ogma, vältalighetens gud. Man har hittat detta alfabet i många steninskriptioner och då i 2 olika former. Båda är Q-keltiska, dvs bokstaven P fattas. Ogham innehåller 20 bokstäver; 15 konsonanter och 5 vokaler. Det var hemligt och användes av druiderna för meddelanden sins emellan. Det kunde användas som teckenspråk och då med handflatan som "skrivmaskin". Ogham ristades vanligen på stenar eller träbitar, men vid t.ex. rådslag, när man var sittande långt ifrån varandra kunde man använda näs(shon) eller ben(cos) ogham. Man markerade t.ex. på näsan de skåror som annars ristades in i träbiten. Varje bokstav hade dessutom namn efter ett träd; N=ask, D=ek osv.

HÖGTIDER

Det keltiska året var indelat i två årstider; vinter och sommar. De största högtiderna var 4; Imbolc, eller Bridgid, 1 februari, Beltine, eller Cetshamin, den 1 maj, Lughnasad i augusti, och Samain, 1 november. Troligtvis firade druiderna fler högtider, t.ex varje månfas och solstånden. Alla de stora högtiderna var på något sätt sammankopplade med en gud eller en gudinna, de flesta skörde- eller naturgudomligheter.

IMBOLC, eller BRIDGID firades till gudinnan Bridgids ära. Festens ursprung är mycket osäkert, den kan ha haft att göra med fårskötseln. BELTAINE, var en fruktbarhetsfest, boskapen drevs mellan två eldar och sedan ut på fälten. Man tände stora bål som människorna hoppade igenom och druiderna välsignade boskapen LUGHNASAD, hörde samman med guden Lugh, det var en skördefest, man ville försäkra sig om en god skörd. Den firades i 4 veckor, de två sista veckorna i juli och de två första veckorna i augusti. SAMHAIN slutligen, var den viktigaste festen av dem alla. Den avslutade det gamla året och firades till minnet av de döda. Under natten lyftes slöjan mellan de döda och de levande, allsköns oknytt var ute och det var magi i luften. Denna fest markerade också slutet på betessäsongen.

GUDAR OCH GUDINNOR

Kelternas panteon var ett invecklat sådant, det fanns många gudar och gudinnor. Idag kan vi se lämningarna efter kelternas religiösa nit; de jättelika kalkstensfigurerna som t.ex. Cerne Abbasjätten i Dorset, den vita hästen i Uffington och den långa mannen i Wilmington, alla platserna ligger i södra England.

Vi kan häpna över stenringar och gravar, och de figurer som hittas. Gudavärlden börjar med Tuatha De Danann, gudinnan Danus barn, och deras invasion av Irland. Denna ö hade tidigare blivit invaderad av två olika folk; de ohyggliga Fomorererna och Fir Bog. Tuatha förvandlas med tiden till att kallas "de små" eller "det grå folket", de som levde under jorden. Många av gudarna härstammade ur detta folk.

De keltiska gudarna kom att allt som ofta att visa sig som triader, och detta speciellt med de kvinnliga gudomligheterna. Tretalets makt var stort, ett tecken på att guden eller gudinnan var mycket kraftfull. Tretalet går också igen i t.ex. den trefaldiga döden; ett offer kunde bli ihjälslaget, dränkt och knivstucket. Gudarna kunde också ta olika djurs gestalt allt efter behag, dessa djur var i sin tur helgade åt olika gudomligheter. Här följer en uppräknig av några av de viktigaste gudomligheterna, att notera är att de kvinnliga gudarna verkar ha haft en viktigare ställning än de manliga.

BRIGHID/Brigid/Brigit/Brid

Fruktbarhet, inspiration. Dotter till Daghada. Hon dyrkades som en triad "de tre Brighids". Hon var beskyddarinna av smideskonst, poesi, och hon förknippades med elden.

CERRIDWEN/Kerridwen/Caeridwen

Namnet består av två ord; Cerdd som betyder "säd", och "wen" vit. Som månggudinna hade hon tre färger; vit för födelse (månen i ny), röd för krig och kärlek (fullmåne), och mörk blå för siarkonst och död. Bönan var hennes växt, och de djur som var helgade åt henne var katten, grisen och vargen. Hon var gift med Tegid och hade två barn med honom; Avagdu, den fulaste pojken i världen och Creirwy, den vackraste flickan. Hennes kittel, Amen, hölls ständigt kokande av 9 jungfrur som andades på den. Dennas kittel var den som gav inspiration och kunskap. De flesta av legenderna som handlar om Cerridwen, visar henne ur hennes mest skrämmande aspekt; den mörka modern, döden. Siarna och barderna kunde dricka ur hennes kittel, men hon krävde ett offer av dem, deras liv.

DANA/Danu

Irländsk gudinna, den som gav namnet åt Tuatha dé Danann.

EPONA

En aspekt av modergudinnan. Hon dyrkades i hästskepnad och var en av de få keltiska gudomligheter som "adopterades" av Romarna. Hon var en fruktbarhetsgudinna, det ansågs vara gott att stå i ögat på den stora Eponabilden i Uffington. Hon finns också avbildad i kvinnskepnad med en korp och en hund i sällskap. I hennes knä vilar en kärve och i ena handen håller hon något som verkar vara en orm.

Legenden berättar att hennes far hatade kvinnor så han hade sexuellt umgänge med ett sto, som senare födde en vacker liten flicka. Stoet gav sitt barn namnet Epona.

MORRIGAN/Morrighu

"Den stora drottningen" eller "Demonernas Drottning". Irisk krigsgudinna, hon var dotter till Ernmas, namnet har ibland används kollektivt för alla tre döttrarna. Hennes symbol var en korp eller kråka. Hon kan ha varit en förkeltisk månggudinna.

RHIANNON

Walesisk fruktbarhetsgudinna som också regerade i underjorden. Hon avbildas ofta som en häst. Denna gudinna har troligtvis varit en av de mäktigaste i den keltiska världen. Hon gifte sig med Pwyll och födde sonen Pryderi. Efter Pwylls död gifte hon sig med Manawydan. Hennes historia finns i verket "Mabinogion".

GUDAR

BEL/Beli/Belus/Belinus

Troligtvis en av de äldsta keltiska gudarna. Han förknippades med Beltinefesten och kan ha varit en solgud.

CERNUNNOS

"Den behornade". Han framställdes som en man med hjorthorn växande ur pannan. Han an var herre över alla djur och var troligtvis en mycket viktig stamgud. Hans heliga djur var hjorten.

DAGDA

"Den gode guden". Han framställdes som en jätte med enorm tyrka, utrustad med en klubba, så stor att den drogs på en vagn. Han ägde också en magisk kittel, ur vilken ett överflöd strömmade. Han var också livet och dödens herre.

LUGH

med epitet Lámfhada "han med den långa armen". Hans vapen var ett långt kastspjut och en slunga. Han avbildades som en ung man och han verkar ha varit beskyddare av hantverk, konster och handel.

TARANIS

var åskans gud. Han namn är besläktat med det keltiska ordet för "Dunder".

HU GARDAN

en skörde gud. Han var en av Modergudinnans följeslagare.

MANANNAN

var tillsammans med sin fader Lir, en av havsgudarna.

DET HELIGA BRÖLLOPET

Varje keltisk stam hade sina gudomligheter och sina traditioner. Något som verkar ha funnits hos alla kelter, både på de Brittiska öarna och på fastlandet, verkar ha varit det heliga bröllopet. Konungen kunde inte anses som konung innan han ingått ett äktenskap med den lokala naturgudinnan. Denna förmålning skedde troligtvis med en prästinna, vars uppgift var att personifiera Gudinnan. Naturligtvis hade konungen även en jordisk maka. Allteftersom konungen åldrades, visnade också gudinnan, hon förvandlades från en skön kvinna till en motbjudande gammal hagga. Detta var då en katastrof för landet som också började förtvina, gudinnan behövde en ny, ung make som kunde få landet att blomstra. Det är utom tvivel numera, att de flesta keltiska konungarna mötte en bråd död på sin ålderdoms dagar, ibland tidigare. Offret var rituellt, den trefaldiga döden, och utfördes av druiderna i närvaro av stammen. Det finns en märklig berättelse om hur en kungainsättning kunde gå till, den kommer ur en av Ulstercyklarna, nedtecknad av Giraldus Cambrensis, en Walesisk författare verksam på 1200-talet. I denna berättelse har konungen sexuellt umgänge med ett sto, som dödas efter akten. Hon styckas och köttet slängs i kokande vatten. Konungen badar sedan i denna soppa, varvid han äter av köttet. De som närvarar vid denna ritual äter också. Först efter denna ceremoni kan mannen räknas som en riktig konung.

IRLAND, DEN HELIGA ÖN

Ierne, eller Irland hade en speciell funktion för druiderna. Det verkar som om druidskolorna bevarades på Irland, då romarna aldrig invaderade denna ö. Dessutom verkar allt det guld, som druiderna sände ut över Britannien, ha kommit härifrån. Forskaren Anne Ross har framlagt teorin om kelternas "guldväg" som löpte från Irland, via Mona, till Watlingvägen, en keltisk handelsled. Det guld som utvanns på Irland, bearbetades på Mona; där skapades de guldskeer som grävs upp idag. De flesta av de föremål som hittas är votivgåvor, de var för klumpiga för att användas. Vi vet att krigaradeln var mycket förtjusta i att smycka sig med guldsmycken. Både män och kvinnor bar armringar, torcs och hårsmycken. På Irland kunde den druidiska traditionen leva vidare, den keltiska som talades, Q-keltiska, bevarades i Iriska poesi. Det kan betyda att det talades ett speciellt språk på druidskolorna. Idag tror forskare att druiderna, speciellt från Gallien, sökte sig till Irland för att finslipa sin utbildning. Skolorna där ägnade mycket tid åt avancerad filosofi och vetenskap.

UTROTADE, ELLER..?

Varför var romarna så angelägna om, att krossa druidväldet? Om man ser till den teori som Anne Ross lägger fram, att druiderna kontrollerade guldhandlingen, dvs inte bara hade en stor politisk makt utan även ekonomisk, då förstår man all den idoga energi som lades ned. Genom att förstöra druidernas inflytande blev den övriga befolkningen lättare att hantera. Romarna lade sig annars aldrig i det religiösa livet. Det enda de införde var kejsar-kulten, dvs ytterligare en gud bland många andra. Kelternas religion var polyteistisk, det var inte svårt att foga in ännu en gudomlighet.

Ett nytt prästerskap skapades, men utan den makt som druiderna tidigare hade haft. Kelternas hedniska religion dog inte ut, den existerade sida vid sida om romarnas egen tro, och senare med kristendomen. På Irland levde den gamla religionen mycket länge och det är troligt att många druider "övervintrade" inom den tidiga Iriska kristendomen. De områden som var avlägsna och svårtillgängliga kan ha fungerat som reservat för druider; Wales, Skottland, och speciellt öarna i väst. Hur kunde då religionen leva kvar? Kanske mest genom det keltiska kynnet. Religionen var något som var ständigt närvarande, att bli utestängd från ceremonier var verkligen ett straff, tabun var till för att följas, att bryta mot religionen eller stammens sedvänjor var ett brott.

Det fanns tre moment i den keltiska religionen som hjälpte till att bevara den; mytologin, de stora festerna och kelternas vördnad för vatten, de gamla kultplatserna och djur.

KLÄDEDRÄKT, UTSEENDE

Strabo skriver.. "Hela nationen.. är lysten efter krig, oföskräckt och snar till strid, men eljest godmodig, inte vildsint." ¹ Denne historikers iakttagelse skiljer sig inte från de andra klassiska författarnas. Mod, nästintill dumdrighet, hyllades. Det berättas också om keltens kärlek för smycken, färgrika kläder och vilda fester. Männens odlade långa mustascher ibland också skägg. Mustascherna skall ha varit så långa, att de blev fuktiga när de drack. Diodorus berättar om hur männen ofta bar sitt hår; de smorde in det med en kalkblandning och formade håret. Det berättas om en hövding som hade format taggar, som var så hårda att det gick att spetsa äpplen på dem. Cú Chulhain, den store förebilden för alla stamhjältar skall ha burit sitt hår på detta sätt. Håret hade dessutom blekts ur av kalken så det var i tre färger; mörkt vid hårbotten, ljusare mitt på och blekt i topparna. Kvinnorna bar sitt hår utsläppt eller flätat, både män och kvinnor smyckade håret med guld eller bronsföremål.

¹ Citatet är från Powell "Keltarna" sid 15.

Klädedräkten var relativt enkel, byxor, tunika, en gördel och en mantel allt i ylle. För kvinnorna; kjol, blus eller klänning. Det var inte hur kläderna var skurna som var det utmärkande, utan färgerna och prydnaderna. Mönster blandades, det berättas om rutigt, prickigt och randigt i klara, starka färger. I tyget kunde det finnas inslag av både guld och silvertråd. De Iriska kelternas klädedräkt skilde sig något de Brittiska; de bar inte byxor utan tunikor enbart, och till detta en mantel. Kvinnornas räckte till marken och männens, var knälång. Manteln hade kapuschong och troligen ärmar, den hölls samman av ett spänne. Högt ättade kelter hade långa mantlar och ibland fler än en, det berättas om konungar som haft mantlar i fem lager. Mantlarna skall ha varit kantade med vackra bårder, snoddar och band. Det finns en notering av Strabo om bruket av gördeln, den skall ha använts som en viktkontroll; en man fick inte bli "lös i hullet", dvs få ett "överhäng", detta gällde speciellt de män som var krigare. Om detta hände sattes man obarmhärtigt på bantning, eller avskedades. Detta måste ha varit svårt då kelterna var kända för att uppskatta bordets goda ting.

SMYCKEN

De smycken som bars var ofta smidda i guld, brons eller silver. Det speciella halssmycke, som bars av både män och kvinnor, kallades torc och kan ha haft en rituell betydelse. En torc var böjlig, den bestod av ett rör, vars ändar böjdes mot varandra. Den kunde vara vriden, med dekorationer i ändarna. De var troligtvis släktklenoder som ärvdes inom familjen. Andra smycken var ringar, armband, vristband och huvudbonader.

MAT OCH DRYCK

Kelternas matvanor var relativt enkla. Man åt kött, främst svin, bröd, nötter, fisk, lokala variationer förekom naturligtvis. Enligt Posidonius åt britonerna inte ost, och fisk var en sällsynthet, då en av deras gudar tog form av en fisk. Det var vanligt med stora stekgropar, där djur anrättades hela. Fisk skall ha anrättats med honung, och ibland bakad tillsammans med salt, vinäger och kummin. Viktigare fester eller måltider var styrda av den sociala rangordningen; man satt i en cirkel, hövdingen på den viktigaste platsen, bakom sig hade han sina bästa kämpar i en strikt rangordning. Ingen började måltiden förrän hövdingen tagit sitt. Ofta utbröt slagsmål om den bästa biten, dessa ledde ofta till döden för en av kämparna. Gäster mottogs med välvilja och utfrågades aldrig om sitt ärende innan man ätit. Man åt våldsamt, mycket, men renligt.

Polybos berättar, att kelten var snar till gräl, de var tydligen mycket lättretliga, detta kan ju ha berott på de avsevärda mängder öl och vin som man drack. Vid större tillställningar var barder närvarande, dessa sjöng, muciserade och deklamerade. En hövdings värdighet berodde mycket på hans rykte bland de kringvandrande barderna.

Mjök, öl, mjöd och vin var de drycker som fanns att tillgå. Man drack mycket och gärna. Öl tillverkades av honung och vete, vinet importerades. De varor kelterna handlade med var troligen slavar, guld och järn.

FAMILJEN, DEN SOCIALA KONTROLLEN

Familjebanden var mycket starka och det låg i klanens eget intresse att hålla sina oroliga medlemmar i schack. Ett straff som drabbade en enskild, hade också effekt på familjen och kunde betyda ett uteslutande ur stamgemenskapen. Man levde i storfamiljer och var till stor del sysselsatta med jordbruk och boskapsskötsel. Stammen var hierarkiskt uppbyggd; Kung eller drottning, druider, adelsmän och ofrälse. Inom de ofrälse fanns både jordbrukare och hantverkare. Heder och ära var viktiga begrepp, man hade skyldighet att göra vapentjänst hos konungen, i gengäld var man beskyddad av honom. På Irland fungerade ett annat system. Det var uppbyggt på politiska förbund mellan de små kungarikerna som fanns.

Kvinnan hade en stark ställning inom den keltiska världen. Hon ägde sin egen boskap, egna smycken och ibland eget hus. Kvinnan var en mystisk varelse, hon initierade mannen i en ny värld genom den andra födelsen och hon var både motbjudande och attraktiv. Man hade ett konkubinatsystem som innebar att en man kunde ta sig en bi-hustru för en tid, detta med hustruns tillåtelse. Det skrevs kontrakt som bevis på konkubinens ställning. Om hustrun inte godkände mannens val, eller, att han anställde denna konkubin utan hustruns medgivande, kunde den första hustrun lämna mannen utan att lida vare sig ekonomisk eller moralisk skada. Om en man ville lämna sin hustru utan godtagbara skäl, kunde han bli dömd till att betala en avsevärd lösesumma, många gick totalt utblottade ur ett äktenskap. Man tillämpade ett originellt system för barnuppfostran; barnen kunde sändas iväg till en annan familj för att fostras och lära sig ett yrke. Pojkar för att bli kämpar, flickor för att lära sig sköta ett hushåll.

AVALON OCH ARTHUR

I Somerset, sydvästra England, reser sig en kulle högt över landskapet, ofta höljt i dimmor, men med toppen synlig. Denna plats sägs vara Avalon, den ö dit Arthur blev förd efter sin strid mot Mordred.

Detta är en av de mest långlivade legenderna ur den keltiska traditionen, den om Kung Arthur, graalen och Avalon. Denna berättelse som Geoffrey of Monmouth framställde, har levt genom århundraden. Vem var Arthur? Den frågan är svår att överhuvudtaget få något svar på. Dagens forskning är inne på den teorin, att Arthur är en sammansmältning av en keltisk gud: Artor/Artaios, Ambrosius: en general eller möjligen en vicekung under 400-talet, och en keltisk hjälte med något osäkert ursprung på 500-talet.

1190, hittades en urholkad ekkista nedgrävd på Benediktinmunkarnas kyrkogård i det stora klostret i Glastonbury. Det man hittade först var ett blykors med inskriptionen: "HIC JACET SEPULTUS INCLYTUSREX ARTURUS IN INSULAAVALLONIA", "Här, på ön Avalon, ligger begravd den ryktbare Kung Arthur". Under denna platta, som sedan daterades till 1200-talet, 9 fot ned, låg kistan. I denna fanns benen av en storväxt man, kraniet uppvisade krosskador. Vid fotändan fanns skelettdelarna av en kvinna. Korset som hittades tecknades av 1607 av en man vid namn Camden och denna teckning skall kunna spåras ända fram till 1700-talet. Skelettdelarna som hittades lades i en ny kista och placerades framför högaltaret i klosterkyrkan. Den 12 april 1278 besökte Edward I och hans maka, Eleanor Glastonbury och munkarna visade då benen. Mot 1530-talets slut drog Henrik VIII åt tumskruvorna för den katolska kyrkan i England och 1539 hängdes Glastonburyklostrets abbot, Richard Whiting. Avrättningen skedde uppe på kullen, sedan delades kroppen i fem bitar som visades på fem platser. Detta som varning till alla andra. Vad som hände med relikbenen vet ingen. Klostret förstördes och marken delades. Två andra legender som förknippades starkt med Glastonbury var den om Josef av Arimatea och den heliga Graal.

Den senare kan troligtvis spåras till Avalonberättelsen och ön såsom hemvist för gudinnan Cerridwen, hennes prästinnor och kitteln, Amen. Legendan om Josef av Arimatea, såsom grundare av den kristna kyrkan i England, förknippas också med Glastonbury. Med sig från Israel hade han den heliga Graal, den bägare Kristus och lärjungarna drack ur, vid den sista måltiden. Efter Jesu död upplät Josef sin egen grav. När kroppen togs ned från korset rann blod från jesu hjärta ned på Josef. Det blandade sig med svett och hamnade på skjortan. Innan Josef tog av sig den, skrapade hans far av blodet i en liten flaska. Så småningom var Josef och några av hans följeslagare tvungna att fly från Israel och de hamnade så småningom i Wales. Kung Aviragus, vägrade att döpa sig, men erbjöd dem att få bo på Ynys Witrin, glasön. De skall ha anlänt dit vid vintertid, trötta, utslitna och hungriga. Då skall Josef ha stuckit ned sin stav i marken, fallit på knä och bett en bön. Kristus hörde denna bön, Josefs stav slog rot och blommade sedan varje jul. Josef och hans följeslagare levde som eremiter på denna plats och när Josef dog placerades den(eller de) flaska som innehöll Jesu blod, vid hans sida. Hans stav, det heliga törnet, växte på samma plats, Wearyall Hill, ända fram till Elizabeth I:s regeringstid. Varje år fick kungahuset en blommande kvist från trädet. Tyvärr så behandlades törnet rätt illa genom århundradena. Besökande tog kvistar och grenar som relikier, det var en livlig handel med blommorna, de såldes t.o.m. utomlands.

En nitisk puritan som fann vördnaden för detta träd oheligt, försökte hugga ned det men misslyckades. Han skadade dock trädet men stubben fortsatte att blomma varje jul. Ännu idag sänder man vid jul, en blommande törnekvist till det brittiska konungahuset.

BIBLIOGRAFI

- Kelterna T.G.E. Powell (Natur & Kultur)
Stockholm 1959
- The Druids Stuart Piggott (Thames & Hudson)
First Paperback Ed.1985
New ed. 1975
- The white Goddess Robert Graves (Faber & Faber)
1984
- Celtic Warriors W.F. & N.G.Ritchie (ShirePubl.)
Shire archaeology 1985
- Forebears of the west Artikel: LIFE 1957
Lincoln Barnett
- The Celts Artikel: National Geographic
1973 Merle Severy
- Celtic Mythology Library of the worlds myths and legends
Proinsaias Maccana 1968 1983
- King Arthurs Avalon Geoffrey Ashe (Fontana books)
1986
- Avalonian quest Geoffrey Ashe (Fontana paperbacks) 1982
- Keltiska sagor och myter
Anne Ross och Roger Garland
(Legenda AB) Bokförl.1990
- Druidens död Anne Ross och Don Robins
Bonniers fakta bokförlag 1990
- Religionerna i historia och nutid
Helmer Ringström och Åke V. Ström
(Verbum 1968)

THE CELTS NORA CHADWICK